

Vključevanje priseljencev v lokalnih skupnostih: primeri dobrih praks in strateških dokumentov

Spodbuda lokalnim skupnostim pri
oblikovanju vključujočih lokalnih okolij

Publikacijo so pripravile članice delovne skupine za področje migracij, ki deluje v sklopu Mreže regionalnih stičišč nevladnih organizacij ZaNVO:

Nina Arnuš – Stičišče NVO Gorenjske, Zavod Tri

Mirna Buić – ISKRA, Stičišče NVO Istre in Krasa, Kulturno izobraževalno društvo PiNA

Darja Sekula Krstič – Stičišče Središče, Zavod Nefiks in Forum za enakopraven razvoj

Tina Žigon in **Tatjana Rant** – Regijsko stičišče NVO BOREO, Mladinski center Postojna

Snježana Lekić – Regionalno stičišče nevladnih organizacij Savinjske regije, Društvo Novus

Maja Žunič Fabjančič – Regijski NVO center, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

Kazalo

Uvod	5
Dobre prakse na nacionalni in mednarodni ravni	6
Sekcija organizacij na področju integracije migrantov pri Socialni zbornici Slovenije	6
Projekt GETCoheSive	6
Projekt Includ-EU	6
Pravno svetovanje glede azila in migracij	6
Program Migracije	7
BODE+ – Brez ovir do enakosti, pravic in vrednot; psihosocialna podpora za begunce in osebe z migrantskim ozadjem: medkulturno povezovanje	7
Dobre prakse na lokalni ravni	8
Jesenice	8
Redno zaposlena medkulturna mediatorka	8
Kranj	8
Medkulturna mediacija	8
Škofja Loka	8
Aktivnosti vključevanja v lokalnem okolju	8
Postojna	9
Priprava Lokalnega programa za mladino v občini Postojna	9
Aktivnosti za mladoletne brez spremstva v Mladinskem centru Postojna	9
Novo mesto	9
Socialno-varstveni programi za integracijo priseljencev	9
Velenje	10
She-FIT opolnomočenje žensk priseljenk 2022–2025	10
Ženske: vključenost, znanje, glas	10
Celje	10
Socialna aktivacija albansko govorečih žensk 2024–2027	10
Slovenske Konjice	11
Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga	11
Koper	11
Pilotiran model osebnih integracijskih načrtov za priseljenke (projekt PITCH)	11
Za medkulturno sobivanje	11
Središče za medkulturni dialog Koper	12
Okusi medkulturnosti in Inter-kul-tur-Istra	12
Tečaj slovenščine za dijake priseljence	12
Priročnik Življenje v večkulturnih šolah (projekt MiCREATE)	12
MiCREATE Digital storytelling	13
Novi v Kopru (projekt PITCH)	13
Projekt REInSER – Ekonomska integracija beguncev preko socialnega podjetništva	13

Tečaji slovenskega jezika in druge aktivnosti za pomoč pri integraciji	14
Univerza na Primorskem, Koper	14
Spletno mesto Welcome.upr.si	14
Orientation Days	15
SpeakUP	15
Pripravljalni dnevi StartUP	15
Tutorski sistem na UP	15
Psihološka svetovalnica UP	15
Karierno svetovanje in načrtovanje	15
Večgeneracijski center Morje	16
Kostanjevica na Krki in Ljubljana	16
Migrantour	16
Krško	16
Filmska in multimedijska točka	16
Ljubljana	17
Začetna integracija priseljencev (ZIP)	17
Slovenščina za starše	17
Participativna platforma Decidim Ljubljana	17
Socialnovarstveni programi za imigrante in imigrantke	17
POMP – psihosocialna pomoč priseljencem, aktivno vključevanje v skupnost	18
Podporni viri in strateški dokumenti	19
Info točka za tujce	19
Vključevanje priseljencev v lokalno okolje: delovni dokument	19
Strategija vključevanja tujcev, ki niso državljani Evropske unije, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije	20
Strategija Vlade Republike Slovenije na področju priseljevanja	20
Priročnik za občine o učinkovitem vključevanju beguncev v lokalne skupnosti	20

Uvod

Publikacija prinaša pregled izbranih dobrih praks in podpornih virov na področju vključevanja migrantk in migrantov v Sloveniji. Zbrani primeri kažejo na raznolikost in inovativnost pristopov, ki jih oblikujejo javne institucije, nevladne organizacije, lokalne skupnosti ter mednarodne pobude.

Primere smo zbirale z vprašalnikom, ki je bil posredovan vsem dvanajstim regijskim stičiščem NVO, in z lastnim strokovnim poznavanjem razmer na terenu. Zagotovo obstajajo še drugi kakovostni primeri, ki bi jih lahko v prihodnosti vključile v publikacijo, saj gre za njeno digitalno obliko. Na vprašalnik smo prejele 26 odgovorov, ki smo jih zbrale, pregledale in uredile.

Na nacionalni ravni izpostavljamo delovanje ključnih akterjev, kot so Sekcija organizacij na področju integracije migrantov pri Socialni zbornici Slovenije, Mednarodna organizacija za migracije (IOM), UNHCR Slovenija, Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja, Adra Slovenija ter Slovenska filantropija, ki razvijajo pravne, psihosocialne in medkulturne podporne programe.

Na lokalni ravni prepoznamo številne prakse, ki pomembno prispevajo k ustvarjanju vključujočih skupnosti – od neformalnih jezikovnih tečajev in ustvarjalnih delavnic do podpornih programov za mladoletnike brez spremstva in projektov medkulturnega dialoga. Te pobude povezujejo različne deležnike in krepijo sodelovanje med migranti in širšo družbo.

V zaključnem delu publikacije so predstavljeni ključni strateški dokumenti, ki podpirajo sistematično vključevanje priseljencev v slovenski prostor ter ponujajo orodja in usmeritve za nadaljnje delo na tem področju.

Dobre prakse na nacionalni in mednarodni ravni

Sekcija organizacij na področju integracije migrantov pri Socialni zbornici Slovenije

Sekcija organizacij na področju integracije migrantov pri Socialni zbornici Slovenije združuje predstavnike različnih organizacij na področju socialnega varstva, ki delajo na področju integracije migrantov.

Več informacij: <https://www.szslo.si/sekcija-integracija-migranti>

Projekt GEtCoheSive

Fokus projekta GEtCoheSive je izboljšanje družbene participacije in dvig kakovosti življenja za ranljive osebe, ki živijo v različnih regijah srednje Evrope. Cilj projekta je podkrepiti angažma prebivalstva in preprečevati izključevanja ranljivih skupin ter organizacij tretjega sektorja (NVO) iz procesa oblikovanja lokalnih in regionalnih politik, ki so povezane z oskrbo ljudi. V Sloveniji so partnerji projekta: Raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Kulturno društvo Gmajna in Skupnost občin Slovenije.

Več informacij: <https://www.interreg-central.eu/projects/getcohesive/>

Projekt Includ-EU

Mednarodna organizacija za migracije – International organization for Migration (IOM)

IOM je izvajal projekt Includ-EU. Eden izmed rezultatov projekta je platforma, ki promovira izmenjavo dobrih lokalnih in regionalnih praks iz Slovenije, Grčije, Italije, Nizozemske, Španije in Romunije na področju integracije migrantov.

Več informacij: <https://includeu.eu/>

Pravno svetovanje glede azila in migracij

PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja

Cilj PIC je s spremembo zakonodaje, politik in praks doseči najvišjo raven varstva oseb, ki bežijo ali migrirajo. Njihove glavne aktivnosti na področju mednarodne zaščite in migracij so tako usmerjene v zagovorništvo, zastopanje, pravno svetovanje in pravno pomoč.

PIC beguncem in migrantom zagotavlja pravno pomoč in podporo pri urejanju njihovega statusa in dostopa do socialnih in ekonomskih pravic. Posameznikom nudi pravno pomoč v postopkih pridobivanja mednarodne zaščite, združevanja družine, postopkih vračanja in drugih migracijskih postopkih. Od leta 2008 izvaja brezplačno pravno svetovanje in zastopanje prosilcev za azil v post-

opku mednarodne zaščite, po pridobitvi le-te pa v postopku združevanja družine.

Več informacij: <https://pic.si/azil-in-migracije/>

Kontakt: pic@pic.si, 051 681 181, 01 521 18 88

Program Migracije

Slovenska filantropija

V okviru programa Migracije se ukvarjajo z različnimi vidiki sodobnih migracij. Posameznikom in skupinam migrantov, kot so prosilci za azil in osebe s priznано mednarodno zaščito (azil), otroci brez spremstva, nedokumentirani migranti in drugi migranti, nudijo svetovanje, informiranje, psihosocialno in psihoterapevtsko pomoč ter zagovorništvo. Organizirajo različne aktivnosti za lažjo integracijo migrantov in beguncev v novo okolje, kot so seznanjanje z lokalnim okoljem, organizacijami in institucijami ter navadami večinskega prebivalstva, pomoč pri urejanju dokumentacije, učenje slovenskega jezika, učne pomoči, družabne športne in kulturne aktivnosti in druge oblike pomoči pri integraciji.

Imajo tri Dnevne centre za migrante (v Ljubljani, Logatcu in Mariboru), odprte vsak delovni dan med 10. in 18. uro. Od leta 2010 svetovni dan beguncev (20. junij) v Sloveniji obeležujejo s Festivalom migrantskega filma, s katerim ponudijo izbor pronicljivih in provokativnih filmov, ki v ospredje postavljajo aktualne teme, povezane z migracijami, azilom in begunci. Filmske zgodbe in prispevki povabljenih gostov opozarjajo na različne družbene realnosti, globalno neenakost in nepravilnost ter pozivajo k ukrepanju, hkrati pa osvetljujejo pozitivne plati migracij. Naslavlja vzroke, ozadja in posledice migracij ter odstirajo veselja življenj različnih posameznikov in skupin, v ospredju pa so vedno aktualne zgodbe, povezane z razlogi za odhod, z evropsko azilno politiko in zapiranjem mej bogatih držav.

Več informacij: <https://www.filantropija.org/migracije/>

BODE+ – Brez ovir do enakosti, pravic in vrednot; psihosocialna podpora za begunce in osebe z migrantskim ozadjem: medkulturno povezovanje

ADRA Slovenija v sodelovanju z Društvom za medkulturni dialog, KD Gmajna, Zavodom APIS in Latinskimi društvom

Področja delovanja v okviru projekta BODE+, ki se je s podporo programa Impact4Values (CERV) izvajal v letih 2023 in 2024 kot nadaljevanje projekta BODE, ki se je začel v letu 2021: opolnomočenje predstavnikov NVO in spodbujevalcev zagovorniških akcij z migrantskim ozadjem za bolj strokovno in samozavestno izvajanje strateškega zagovorništva; nudenje celostne podpore in informacij glede pravic in vrednot EU za osebe z migrantskim ozadjem; ozaveščanje javnosti ter mobilizacija državljanov za podporo pri rešitvah na področju migracijske problematike; vplivanje na zakonodajne akte skozi dve politični pobudi na področju integracije, učenja jezika za tujce in zagotavljanja obrokov za otroke z različnim ozadjem; delovanje INFO-PISARNE za osebe z migrantskim ozadjem, ki jo vodita [Infokolpa](#) in [Kulturno društvo Gmajna](#).

ADRA v sodelovanju in ob podpori UOIM od leta 2022 redno izvaja prostočasne aktivnosti in delavnice za laično psiho-socialno podporo v namestitvenih centrih za begunce in osebe z migrantskim ozadjem v Sloveniji.

Več informacij: www.adra.si

Kontakt: Katja Kotnik, info@adra.si

Dobre prakse na lokalni ravni

Jesenice

Redno zaposlena medkulturna mediatorka

Ljudska univerza Jesenice

Na Ljudski univerzi Jesenice je redno zaposlena medkulturna mediatorka, ki tolmači več jezikov in deluje v različnih institucijah (na Centru za socialno delo, v bolnišnici itd.). Njeno delo je usmerjeno v premoščanje kulturnih in jezikovnih ovir med uporabniki_cami in zaposlenimi v zdravstvenem, socialnem in vzgojno-izobraževalnem sektorju. Na ta način zagotavlja prenos informacij, zaposleni pa lahko kvalitetno opravljajo svoje delo in se ne ukvarjajo s problemom prevajanja.

Če je na voljo več možnosti financiranja za izvajanje projektov za medkulturno mediacijo, sodeluje več medkulturnih mediatork. Na Ljudski univerzi Jesenice izvajajo tudi program socialne aktivacije za ženske iz drugih kulturnih okolij.

Več informacij: <https://lu-jesenice.net/>

Kranj

Medkulturna mediacija

Ljudska univerza Kranj

Na Ljudski univerzi Kranj je zaposlena medkulturna mediatorka Mira Grabanica, ki tolmači albanski jezik in deluje v institucijah v Mestni občini Kranj.

Več informacij: <https://www.luniverza.si/>

Škofja Loka

Aktivnosti vključevanja v lokalnem okolju

Zavod Tri in Občina Škofja Loka

Zavod Tri izvaja neformalni jezikovni tečaj za ženske in vodi medkulturno tekstilno skupino, ki s svojimi umetniškimi deli sporoča o medkulturnem sobivanju in solidarnosti. Nekaj časa smo delovale tudi v Železnikih in v Žireh. Trenutno jezikovni tečaj izvaja medkulturna mediatorka za albanski jezik.

Občina Škofja Loka je maja 2025 formalizirala svet za vključevanje, članice je imenoval župan, sprejet je bil letni načrt dela.

Medkulturna mediatorka za albanski jezik v občini deluje od leta 2022 in skrbi za jezikovno posredovanje v vseh ključnih institucijah (vzgojno-izobraževalnih, zdravstvenih in socialnih).

V lokalni reviji Ločanka smo oblikovale rubriko Priseljenske, kjer ženske, ki so se preselile, razkrivajo svoje življenjske zgodbe in občutke ob preselitvi na Gorenjsko. Na ta način ozaveščamo širšo lokalno skupnost o sobivanju, saj revija mesečno prispeva vsako gospodinjstvo.

Več informacij: <https://zavod-tri.org/domov/vklucujoce-skupnosti/skofja-loka-moj-novi-dom/>

Postojna

Priprava Lokalnega programa za mladino v občini Postojna

Regijsko stičišče NVO Boreo

Priprava novega lokalnega programa za mladino je ključna, da se ukrepi za mlade poenoteno izvajajo na strani občine in mladinskih organizacij ter organizacij za mlade. Ta program pa bo v posebnem delu še dodatno obravnaval tudi potrebe mladih priseljencev, kar bo še posebej dobrodošlo tudi zaradi prisotnosti Centra za mladoletne priseljence brez spremstva. Lokalni program za mladino bo trajal do leta 2030. Priprava je sofinancirana iz projekta MILEstone (Interreg Europe) v katerem je partner Občina Postojna.

Aktivnosti za mladoletne brez spremstva v Mladinskem centru Postojna

Mladinski center Postojna in Slovenska filantropija

Mladinski center Postojna sodeluje s Slovensko filantropijo, ki v Postojni preko razpisa Vlade RS vodi Center za mladoletne brez spremstva. Mladoletni brez spremstva se redno udeležujejo delavnic in drugih aktivnosti v Mladinskem centru Postojna, določene aktivnosti pripravijo tudi v soorganizaciji. Sodelovanje je v tem primeru lažje, saj jih preko kontakta Slovenske filantropije povabijo kot skupi-

no. Na ta način MC Postojna lažje stopi v kontakt z njimi, kot če bi morali priti do vsake posameznice_ka, pa tudi mladi priseljenci se lažje odločijo za sodelovanje, ker ne pridejo sami ampak v skupini. Pri načrtovanju aktivnosti imajo vedno v mislih, da je jezik lahko ovira. Pripravljajo razne ustvarjalne delavnice, kulinarčne, športne (prijateljsko tekmovalstvo v ping pongu, namiznem nogometu ...), znanstvene in druge aktivnosti, kjer lahko sodelujejo tudi brez dobrega poznavanja slovenščine.

Novo mesto

Socialno-varstveni programi za integracijo priseljencev

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

Program za integracijo priseljencev v Mestni občini Novo mesto vključuje različne aktivnosti za lažje vključevanja v družbo in poteka že od leta 1997. Poudarek je na učenju slovenskega jezika, kar je ključno za uspešno integracijo, ter pomoči pri iskanju zaposlitve in uspešno vključevanje v šolski sistem. Gre za izvedbo programa oz. celostne podpore, ki poteka vsak delovni dan in zajema podporo priseljencem pri vključevanju v novo okolje. Program vključuje učenje slovenskega jezika, aktivnosti za večjo vključenost na trg dela, razvoj digitalnih kompetenc, pridobivanje funkcionalnih kompetenc za vključevanje v družbo, krepitev socialnih kompetenc, osebno rast in zdrav življenjski slog, informiranje, svetovanje in zagovorništvo ter višanje socialnega kapitala in medkulturni dialog, ki vzpostavlja tudi večje razumevanje in povezovanje z večinskimi prebivalstvom.

Velenje

She-FIT opolnomočenje žensk priseljenk 2022–2025

Društvo za razvoj človeških virov in socialnih programov NOVUS

Društvo Novus je bil izbrani prijavitelj za donacijo sklada L'oreal, ki sofinancira projekt She-FIT, ki obravnava ženske priseljenke in se izvaja med leti 2022 in 2025 v Velenju. Zastavili so si sledeče cilje: socialno vključiti ženske z migrantskim ozadjem v vse dele družbenega življenja, ponuditi izobraževalne programe s poudarkom na pridobivanju znanja slovenskega jezika in na razumevanju upravnih postopkov, opremiti ženske z migracijskim ozadjem z digitalnimi veščinami, krepiti njihovo samozavest, samopodobo in motivacijo, omogočiti dostop do širše socialne in strokovne mreže. Program je usmerjen v nudenje pomoči in podpore ženskam priseljenkam.

Več informacij: <https://drustvo-novus.com/projekti/LOREAL-She-FIT>

Kontakt: Sara Rančan,
sara.rancan@drustvo-novus.com, 064 237 477

Ženske: vključenost, znanje, glas

Albansko kulturno društvo LIRIA

Albansko kulturno društvo LIRIA deluje z namenom ohranjanja in promoviranja albanske kulture, jezika in tradicije ter podpore albanskim skupnostim v Sloveniji. Ciljne skupine društva so albanske družine, ženske in otroci, ki se soočajo z izzivi inte-

gracije v novo okolje. Glavni cilj je opolnomočenje posameznikov preko kulturnih in izobraževalnih programov, jezikovnih tečajev, delavnic ter organizacije dogodkov, ki spodbujajo medkulturno povezovanje in razumevanje. Program je namenjen priseljenkam in otrokom iz albanske skupnosti.

Kontakt: Flurina Ametaj, ametaj.flurina@gmail.com

Celje

Socialna aktivacija albansko govorečih žensk 2024–2027

Ljudska univerza Celje

V programe socialne aktivacije so vključene brezposelne in neaktivne albansko govoreče ženske. Namen programa je vsesplošno opolnomočenje albanskih žensk in s tem njihovo boljše vključevanje v slovensko okolje. V okviru programov tako izvajamo delavnice informiranja, osebne rasti, motivacije, spoznavanja okolja, udeleženke se učijo slovenskega jezika, nudimo jim podporo pri iskanju dela, pod mentorskim vodstvom pa pridobivajo praktične izkušnje pri delodajalcih. Cilj programa je vključitev udeleženk na trg dela ali v nadaljnje izobraževanje/usposabljanje.

Trenutne programe izvajamo v okviru projekta, ki traja od leta 2024 do 2027. V preteklosti smo podoben projekt že izvajali v letih 2027–2028 ter 2019–2022.

Več informacij: <https://www.lu-celje.si/socialna-aktivacija-albansko-govorecih-zensk-2024-2027/>

Kontakt: Alja Ferme in Maruša Kučič,
alja.ferme@lu-celje.si, marusa.kucic@lu-celje.si,
03 428 67 67

Slovenske Konjice

Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga

Mladinski center Dravinjske doline so.p.

Projekt Mladi ambasadorji medkulturnega dialoga je bil zasnovan za krepitev medkulturnega razumevanja in spodbujanje sodelovanja med mladimi iz različnih etničnih, verskih in kulturnih okolij. Osredotočal se je na neposredno participacijo mladih ter usposabljanje mladinskih delavcev, s ciljem ustvariti mrežo ambasadorjev medkulturnega dialoga, ki aktivno prispevajo k večji strpnosti in sožitju v družbi. V projektu so sodelovali mladi, mladinske organizacije in srednje šole, ki so skozi delavnice, mobilnosti in kulturne dogodke spoznavali različne kulture ter razvijali socialne in državljanske kompetence. Glavni cilj projekta je bil omogočiti mladim prostor za izmenjavo izkušenj, razbijanje predsodkov in spodbujanje aktivnega državljanstva v multikulturnem okolju. V aktivnosti so aktivno vključene NVO, šole ter druge lokalne organizacije. Program se financira iz razpisov, občinskih in lastnih sredstev, v izvajanje pa so vključeni tudi prostovoljci in prostovoljke.

Več informacij: <https://www.mamd.si/>
 Kontakt: Špela Pučnik, info@mcdd.si

Koper

Pilotiran model osebnih integracijskih načrtov za priseljenke (projekt PITCH)

ZRS Koper – Inštitut za družboslovne študije in Mestna občina Koper

Gre za individualne programe, prilagojene potrebam in zanimanjem priseljenk. Te aktivnosti spodbujajo večjo avtonomijo in vključevanje v državo prihoda. Program obsega od 50 do 160 ur in zajema tri sklope izobraževalnih aktivnosti (jezikovni tečaji, izobraževanja za pridobivanje kompetenc iz podjetništva, računovodstva, šivanja, informativne delavnice o pravicah in dolžnostih idr.) in druženja. Aktivnosti spremljajo medkulturne mediatorke za albanski, ruski, bosanski jezik idr. Model je nastal v okviru projekta PITCH (AMIF), v katerega sta kot slovenska partnerja vključena ZRS Koper – Inštitut za družboslovne študije in Mestna občina Koper.

bujajo večjo avtonomijo in vključevanje v državo prihoda. Program obsega od 50 do 160 ur in zajema tri sklope izobraževalnih aktivnosti (jezikovni tečaji, izobraževanja za pridobivanje kompetenc iz podjetništva, računovodstva, šivanja, informativne delavnice o pravicah in dolžnostih idr.) in druženja. Aktivnosti spremljajo medkulturne mediatorke za albanski, ruski, bosanski jezik idr. Model je nastal v okviru projekta PITCH (AMIF), v katerega sta kot slovenska partnerja vključena ZRS Koper – Inštitut za družboslovne študije in Mestna občina Koper.

Za medkulturno sobivanje

ISA Inštitut, OŠ Koper idr.

Osnovni cilj projekta je bil prispevati k razvijanju vrednot medkulturnosti ter k izboljšanju strokovne usposobljenosti vodstvenih in strokovnih delavcev v VIZ za uspešnejše vključevanje otrok priseljencev iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem. Cilj projekta je tako bil zagotoviti ustrezno izobraževanje strokovnih delavcev, ki so v stiku z otroki priseljenci, ter usposabljanje strokovnih delavcev – multiplikatorjev za delo z otroki priseljenci ter s strokovnimi delavci vzgojno-izobraževalnih zavodov, v katere so vključeni otroci priseljenci. Aktivnosti: usposabljanja za strokovne delavce, uvajalnice za otroke priseljence in prilagojen pouk, tečaji slovenskega jezika za starše otrok priseljencev, medkulturni dogodki, priprava programa za delo z otroki priseljenci in gradiv. Projekt se je izvajal od leta 2016 do 2021, financirala pa ga je Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Več informacij: <https://www.medkulturnost.si/>

Središče za medkulturni dialog Koper

KID PiNA

Skozi organiziranje središča medkulturnega dialoga v Kopru (2018-2019, AMIF in MNZ) smo informirali tujce o ključnih področjih za njihovo vključitev v lokalno okolje, vzpostavljali partnerstva in povezovali ključne akterje, usposobili posameznike in posameznice za prostovoljno delo s tujci, krepili podporno okolje za vključevanje tujcev v lokalno okolje, spodbujali proaktivno sodelovanje ciljnih skupin z lokalnim prebivalstvom ter ustvarjali pozitivno podobo tujcev v javnosti. Središče za medkulturni dialog so sestavljale tri enote: podporne točke, namenjene informiranju, pravni podpora in nudenju vodenih ogledov mesta za tujce; mrežnega centra, ki bo krepilo sodelovanje organizacij in institucij za vključevanje tujcev v lokalno okolje ter prostovoljstvo in točke dialoga, ki bo središče proaktivnega delovanja in sodelovanja ciljnih skupin z lokalnim prebivalstvom skozi kulturne aktivnosti. Vse enote bo spremljala medijska kampanja. Projektne aktivnosti: informacijska točka, pravne ure za tujce, vodeni ogleda mesta z okolico, čezsektorska mreža za vključevanje tujcev v lokalno okolje, posvet, mednarodno srečanje organizacij za vključevanje tujcev v družbo, usposabljanje za prostovoljce, svetovanje za organizacije, večeri migrantskega filma, delavnice multimedije za družbene spremembe za dijake, ustvarjalni krožki, medijska kampanja.

MOK je sodelovala v večini aktivnosti, namenjenih strokovnim delavcem in odločevalcem. Iz mreže akterjev in delovne skupine se je oblikovalo koordinacijsko telo za vključevanje priseljencev in migracije v MOK.

Kontakt: Mirna Buić, mirna@pina.si

Okusi medkulturnosti in Inter-kul-tur-Istra

KID PiNA

Gre za projekta krepitev zaposljivosti priseljencev na področju kulture, turizma in gastronomije. Izvedenih je bilo po preko 300 ur usposabljanj in izobraževanj na delu, vključenih preko 100 udeležencev, 30 udeležencev pa se je vključilo v nadaljnja usposabljanja in v (samo)zaposlitve. Projekta sta se izvajala od 2021 do 2023 oz. od 2016 do 2017.

Več informacij: <https://okusi-medkulturnosti.si/>

Kontakt: Mirna Buić, mirna@pina.si

Tečaj slovenščine za dijake priseljence

Srednja tehniška šola Koper

Izvajanje tečaja slovenščine za pridobitev stopnje A2 po evropski lestvici jezikov. Tečaj se izvaja za dijake 1. letnika, ki so prvič vključeni v slovenski izobraževalni sistem. Intenzivno se izvaja od septembra do maja vsako šolsko leto. Tečaj podpira Ministrstvo za šolstvo.

Priročnik Življenje v večkulturnih šolah (projekt MiCREATE)

ZRS Koper in šole

Splošni cilj projekta MiCREATE (Horizon 2020), ki se je izvajal od 2019 do 2021, je bil spodbuditi vključevanje različnih skupin otrok migrantov s sprejetjem na otroka osredotočenega pristopa k njihovi

integraciji na izobraževalni in politični ravni. Izhajajoč iz potrebe po ponovnem pregledu integracijskih politik na eni strani in v skladu s specifičnim fokusom razpisa na drugi strani, je cilj raziskovalnega projekta celovita proučitev sodobnih integracijskih procesov otrok migrantov z namenom njihovega opolnomočenja. Eden od rezultatov je priručnik za učitelje. Na voljo je v več jezikih (tiskana in e-oblika), razdeljen je bil na šole v Kopru in nekatere druge po Sloveniji ter v mednarodnem okolju.

Več informacij: <https://dirros.openscience.si/Dokument.php?id=19879&lang=slv>, <https://migrant-children-integration.eu/>

MiCREATE Digital storytelling

ZRS Koper

V sklopu projekta MiCREATE (Horizon 2020) je bila razvita tudi večjezična aplikacija (slovenski, angleški, španski, katalonski, nemški, poljski, danski jezik) za otroke in mladostnike, kjer se lahko izražajo s podobami in tako premostijo jezikovne ovire. Aplikacija je še delujoča.

Več informacij: <https://micreate-storytelling.web.app/>
Kontakt: Sandra Končan, sandra.koncan@zrs-kp.si

Novi v Kopru (projekt PITCH)

Mestna občina Koper in ZRS Koper

Spletna stran z informacijami na enem mestu za priseljence v Mestni občini Koper (in okolici). Trenutno je na voljo v slovenskem in angleškem jeziku, iščemo možnosti financiranja še ostalih prevodov (hrvaški, bosanski, srbski, albanski, ruski, italijanski, ...).

Več informacij: <http://www.novivkopru.si>

Kontakt: Sandra Končan, sandra.koncan@zrs-kp.si

Projekt REInSER – Ekonomska integracija beguncev preko socialnega podjetništva

Glavni cilj projekta REInSER je bil izboljšati ekonomsko ter posledično socialno vključevanje migrantov in beguncev v družbe držav gostiteljic s programskega območja ADRION s pomočjo pristopov socialne ekonomije in predvsem s pristopi socialnega podjetništva. V projekt REInSER je bilo vključenih osem projektnih partnerjev iz šestih držav (Slovenije, Italije, Grčije, Bosne in Hercegovine, Srbije ter Hrvaške), med njimi predstavnikov akademskih krogov, organizacij za podporo podjetjem ter lokalnih oblasti, ki v projektu združujejo različno strokovno znanje, izkušnje in veščine. Kratkoročni cilj strateškega partnerstva je bil izkoristiti potencial mreženja in prenosa znanja s pomočjo nadnacionalnega in medsektorskega sodelovanja ključnih deležnikov, da bi našli trajnostno rešitev za pereče vprašanje beguncev in prosilcev za azil. Dolgoročni cilji projekta pa sta bila na eni strani povečati možnosti beguncev, da postanejo dejavni ekonomski akterji in prevzamejo aktivno vlogo pri vključevanju v družbo gostiteljske države, po drugi pa prispevati k lokalnemu in regionalnemu trajnostnemu ekonomskemu razvoju z ustvarjanjem delovnih mest ter podpiranjem ustanavljanja novih družbeno odgovornih podjetij.

Poleg ZRS Koper, ki je bil vodilni partner, je v projektu kot drugi slovenski partner sodeloval še Primorski tehnološki park, pridružena partnerja pa sta bila Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov.

Več informacij: <https://reinsers.daissy.eu>; <https://reinsers.adrioninterreg.eu/>

Kontakt: Ksenija Perkovič, ksenija.perkovic@zrs-kp.si

Tečaji slovenskega jezika in druge aktivnosti za pomoč pri integraciji

Ljudska univerza Koper

Ljudska univerza Koper za priseljence izvaja raznovrstne tečaje slovenskega jezika in druge tečaje za pomoč pri integraciji. Prizadevamo si za pridobivanje čim obsežnejših sredstev za financiranje izobraževanj. Ta trenutek tako ponujamo široko paleto financiranih programov: brezplačne tečaje Začetna integracija priseljencev, brezplačne tečaje slovenščine na različnih ravneh, brezplačne tečaje za pripravo na izpit iz slovenščine na osnovni ravni, tečaje slovenščine za albansko govoreče in za brezposelne ter druga usposabljanja za izboljšanje položaja priseljencev tako na trgu dela kot v družbi nasploh. Izvajamo tudi izpite iz slovenščine, ki so eden od pogojev za pridobitev slovenskega državljanstva.

V sklopu našega središča za samostojnega učenja številnim udeležencem omogočamo brezplačno podporo mentorja pri učenju slovenščine in pripravah na izpite, organiziramo pa tudi klepetalnice, kjer spodbujamo govorjenje v slovenščini, za katerega v zasebnem življenju marsikateri priseljenec nima dovolj priložnosti. Vključeni smo tudi v projekt eRead, v okviru katerega razvijamo brezplačen spletni tečaj za učenje slovenščine na ravni B1.

Več informacij: <https://www.lu-koper.si/aktualna-ponudba/>

Kontakt: Andreja Furlan Miklobušec,
andreja.furlan@lu-koper.si, 05 612 80 19

Univerza na Primorskem, Koper

Na Univerzi na Primorskem smo že dolgo soočeni z visokim deležem tujcev, ki prihajajo k nam bodisi na študij, na razne izmenjave ali se pri nas zaposlijo. Prav zato imamo že precej dobro razvit sistem in aktivnosti, ki so namenjene pretežno tej skupini na UP. Mednarodni študenti, pa tudi drugi posamezniki, ki pridejo na UP iz tujine, se pogosto soočajo s številnimi izzivi, kot so prilagajanje na novo okolje in kulturo, učenje novega jezika in prilagajanje na drugačen študijski sistem, z izzivi pri pridobivanju viz in dovoljenj za bivanje, s finančnimi izzivi in socialno izključenostjo. Poleg njih pa posebno pozornost namenjamo tudi študentom beguncem. To so študenti, ki so bili prisiljeni zapustiti svoje domove zaradi vojne, preganjanja ali drugih kršitev človekovih pravic. Ti študenti se soočajo s posebnimi izzivi, saj so bili pogosto ločeni od družine in prijateljev ter morajo začeti na novo v novi državi, kjer se jezik, kultura in običaji razlikujejo od njihovega domačega okolja. Poleg tega pa so pogosto brez finančnih sredstev, kar otežuje njihov dostop do izobraževanja.

Izzivi na tem področju so še vedno veliki, smo pa kljub temu na UP ponosi na vse prakse, ki smo jih uvedli in ki jih še uvajamo, če se pojavi potreba.

Kot zanimivost – v študijskem letu 2024/2025 je na UP za ves čas študija vpisanih 5.643 študentov, od tega jih je kar 1.295 tujih državljanov (kar je 23 % vseh vpisanih).

Spletno mesto Welcome.upr.si

Vzpostavitev spletnega mesta Welcome.upr.si z najbolj pomembnimi informacijami za tuje državljane (študente in zaposlene), ki prihajajo oziroma pridejo na Univerzo na Primorskem.

Več informacij: <https://welcome.upr.si>

Orientation Days

Orientation Days so dogodki, ki jih organiziramo vsako leto dvakrat - ob začetku študijskega leta (običajno zadnji teden v septembru) in vsako leto februarja ob začetku drugega semestra študijskega leta, ko se nam pridružijo novi tuji državljani v okviru Erasmus programov.

Več informacij: <https://welcome.upr.si/student/arrive/orientation-days/>

SpeakUP

Da bi študentom zagotovili kar najlažji prehod v novo okolje, vsako leto pred začetkom študija organiziramo pripravljalne dneve s 30-urnim brezplačnim tečajem slovenskega jezika SpeakUP Slovene. Namenjeni so tako vpisanim kot tudi sprejetim študentom, ki so v postopku vpisa. Trajajo 14 dni in potekajo v angleškem jeziku.

Več informacij: <https://www.upr.si/si/studenti-up/spoznavne-aktivnosti-ob-zacetku-studijskega-leta/pripravljalni-dnevi-z-ucenjem-slovenskega-jezika>

Pripravljalni dnevi StartUP

StartUP je spoznavni dogodek prvo soboto v oktobru vsako leto, namenjen bolj neformalnemu spoznavanju univerze, lokalnih društev in organizacij ter druženju.

Več informacij: <https://www.upr.si/si/studenti-up/spoznavne-aktivnosti-ob-zacetku-studijskega-leta/pripravljalni-dnevi-z-ucenjem-slovenskega-jezika>

Tutorski sistem na UP

Tutorski sistem na UP ima že dolgo tradicijo na Univerzi na Primorskem, posebej imamo tudi tutorje za tuje/mednarodne študente, ki študente spremljajo in jim nudijo študijsko in splošno podporo. Tutorji so iz vrst študentov in učiteljev.

Več informacij: <https://www.upr.si/si/studenti-up/tutorstvo/>

Psihološka svetovalnica UP

UP je vzpostavila Psihološko svetovalnico UP, v kateri usposobljene svetovalke nudijo podporo v primeru psihosocialnih težav študentov. Svetovanje je za študente brezplačno. Prvotno je bila svetovalnica vzpostavljena zaradi zaznanih težav, ki so jih v času kovid krize imeli naši mednarodni študenti, ki so bili zaradi kovid omejitev ločeni od družine. Svetovalnica je seveda namenjena vsem študentom, ne samo mednarodnim.

Več informacij: <https://kariernicenter.upr.si/si/karierno-svetovanje/psiholoska-svetovalnica-up>

Karierno svetovanje in načrtovanje

Nudjenje kariernega svetovanja in pomoči pri kariernem načrtovanju mednarodnim študentom. Velik delež študentov, ki koristi to storitev, so tujci. Svetovanje poteka individualno.

Več informacij: <https://kariernicenter.upr.si/si>
Kontakt: Iris Skrt (Karierni center), iris.skrt@upr.si,
040 528 620

Večgeneracijski center Morje

Zveza društev upokoencev Mestne občine Koper

Namen večgeneracijskega centra je ponuditi raznolike, dostopne in kakovostne preventivne programe, namenjene ranljivim družbenim skupinam, in na ta način prispevati k dvigu kakovosti življenja ranljivih skupin ter preprečevati zdrs v socialno izključenost in revščino. Ključne ciljne skupin so migrantski in begunski posamezniki in družine, zlasti otroci in mladi ter ženske iz teh družin. Izvajajo aktivnosti za integracijo beguncev in migrantov v družbo (tečajji slovenskega jezika in tujih jezikov, izvajanje medkulturne mediacije, aktivnosti za krepitve medkulturnega dialoga idr.).

Kontakt: Pia Živec, info@vgc-morje.si,
040 772 030, 05 627 46 37

Kostanjevica na Krki in Ljubljana Migrantour

Društvo Terra Verau

V Društvu Terra Vera že od leta 2011 razvijajo programe neformalnega izobraževanja za mlade in odrasle, ki vključujejo medkulturno in medgeneracijsko povezovanje in družbeno vključevanje v mestih in na podeželju. Od 2018 so vključeni v evropsko mrežo urbanih medkulturnih sprehodov Migrantour, ki preko ključnih organizacij povezuje evropska mesta.

Priseljence in begunce preko participatornih učnih procesov aktivirajo v vlogo medkulturnih vodnikov. Ti postanejo akterji družbenih sprememb, ki z metodami globalnega učenja ozaveščajo občinstva za razumevanje aktualnih izzivov. Migrantour je potovanje okrog sveta brez ogljičnega odtisa, saj skozi zgodbe vodnikov omogoča stik z različnimi kulturami iz vsega sveta, ne da bi udeleženci sprehodov zato morali zapustiti svoje domače okolje.

Več informacij: <https://www.terra-vera.org/migrantour-ljubljana>

Kontakt: Jana Milovanović, info@terra-vera.org,
031 613 519

Krško Filmska in multimedijska točka

LJAMedia, zavod za medijsko produkcijo in izobraževanje

Filmska in multimedijska točka je prostor druženja in ustvarjanja. Poteka v več sklopih preko celga leta na različnih lokacijah v Posavju. Na njej se udeleženske in udeleženci preizkušajo v fotografiji, izdelavi igranih, dokumentarnih in animiranih filmov in drugih multimedijskih vsebin, kot sta zvok in glasba. Namenjena je mladim do 29. leta in mladim iz skupin z manj priložnostmi.

Videi, nastali na filmski in multimedijski točki, so na voljo na: <https://www.youtube.com/@LJAMedia/videos>

Kontakt: Mia Brunej, info@Lijamedia.si,
031 803 599

Ljubljana

Začetna integracija priseljencev (ZIP)

Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana

Namen programa je razvijati zmožnost sporazumevanja v slovenščini kot nepravem jeziku in tako omogočiti lažjo vključitev priseljencev v slovensko družbo in na trg dela ter na ta način prispevati k družbeni koheziji. Zmožnost sporazumevanja v slovenščini, torej razumevanja in oblikovanja različnih vrst besedil, vključuje jezikovno zmožnost (leksikalno, fonološko, oblikoslovno, skladijsko), sociolingvistično zmožnost (družbene konvencije, kot so pravila vljudnosti, norme vedenja ter druge zmožnosti in znanja, povezana z družbenimi in kulturnimi okoliščinami rabe slovenščine) in pragmatično zmožnost, ki zajema sposobnosti in strategije za razumevanje besedil ter pisno in govorno izražanje oz. sodelovanje v interakciji z drugimi uporabniki in uporabnicami slovenščine. V tem programu je v ospredju govorna interakcija. Poleg razvijanja zmožnosti sporazumevanja v slovenščini kot nepravem jeziku je namen programa tudi integracija priseljencev.

Več informacij: <https://www.cene-stupar.si/sl/jezikovna-sola/tecaj-slovenscine/zacetna-integracija-priseljencev>

Slovenščina za starše

Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana

Program Slovenščina za starše je neformalni program, ki ga financira Mestna občina Ljubljana. Program je brezplačen, vključijo se lahko starši, katerih otroci obiskujejo vrtec ali osnovno šolo v Mestni občini Ljubljana in imajo prijavljeno prebivališče v Mestni občini Ljubljana. Program traja 70 pedagoških ur.

V programu udeleženci pridobijo osnovno znanje slovenščine za praktično rabo v vsakdanjem življenju. Udeleženci programa razvijajo govorne, bralne in slušne spretnosti. Vsebine se navezujejo na situacije, s katerimi se starši soočajo v vsakdanjem življenju.

Več informacij: <https://www.cene-stupar.si/sl/jezikovna-sola/tecaj-slovenscine/slovenscina-za-starse>

Participativna platforma Decidim Ljubljana

Društvo Gmajna, Mirovni inštitut in Skupnost občin Slovenije

Spletna stran je namenjena krepitvi politične participacije migrantov v mestni občini Ljubljana. V Decidim Ljubljana lahko migranti sodelujejo in odločajo o različnih temah prek področij v meniju strani, kot so procesi, skupščine, pobude, posvetovanja. V vsakem so različne možnosti za sodelovanje: podajanje predlogov (samostojno ali z drugimi ljudmi), sodelovanje v razpravah, dodeljevanje prednosti projektom za izvajanje, udeležba sestankov v živo in drugih dejavnosti.

Več informacij: <https://ljubljanaparticipation.works>

Socialnovarstveni programi za imigrante in imigrantke

Mestna občina Ljubljana, sofinancirane NVO

Z namenom lažjega vključevanja imigrantk in imigrantov v družbo MOL sofinancira programe, kjer

se izvajajo individualna svetovanja in informiranje, kreativne delavnice, učna pomoč, socialne in didaktične igre, športne aktivnosti, družabno udejstvovanje, opismenjevanje in tečaj slovenskega jezika, praktične oblike pomoči pri integraciji (npr. urejanje dokumentacije, pomoč pri zaposlitvi) in posredovanje pri strokovnih službah in državnih institucijah ter obveščanje javnosti. Poleg tega MOL sofinancira tudi kulturne programe, namenjene priseljencem, ki jih izvaja javni zavod Center ROG in projekte posameznih kulturnih društev (npr. Zavod Afriška vas – festival Afriška VasFest), ki naslavljajo migrantsko problematiko. Ključni izvajalci so nevladne organizacije in javni zavodi (Center Rog, Mestna knjižnica Ljubljana), ki pretežno delujejo s podporo Mestne občine Ljubljana.

Več informacij: <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/zdravje-in-socialno-varstvo/socialnovarstveni-programi-podpore-in-pomoci/imigrantke-in-imigranti/>, <https://center-rog.si>, <https://afriskavas.si>

Kontakt: Vanda Straka Vrhovnik,
vanda.straka@ljubljana.si, info@center-rog.si,
infoafriskavas@gmail.com

POMP – psihosocialna pomoč priseljencem, aktivno vključevanje v skupnost

Zavod MISSS

Program aktivnega vključevanja v skupnost nudi socialno, ekonomsko in kulturno podporo pri integraciji priseljencev, ki so se v Slovenijo priselili v zadnjih letih. Preko specifičnih aktivnosti znotraj programa (funkcionalno opismenjevanje, svetovanje, informiranje) zmanjšuje njihovo socialno izključenost in jim nudijo podporo pri vključevanju v slovensko družbo, sprejemanju socialnih in kulturnih značilnosti okolja, ohranjanju identitete ter zmanjševanju družbene izolacije.

Več informacij: <https://misss.si/programi/preventivni-programi/pomp-psihosocialna-pomoc-druzinam-priseljencev/>

Kontakt: Matjaž Medvešek, misss@guest.arnes.si
ali preventiva@misss.org, 041 367 374

Podporni viri in strateški dokumenti

Za uspešno vključevanje migrantk in migrantov je poleg lokalnih in nacionalnih praks ključna tudi sistemska podpora v obliki strateških usmeritev, informacijskih točk in priročnikov. Ta del publikacije vključuje izbrane dokumente in pobude, ki oblikujejo okvirje vključevanja na ravni države in lokalnih skupnosti.

Med njimi je Info točka za tujce, odprta v Ljubljani, ki nudi pomoč pri urejanju dokumentacije in nudi podporo delovnim migrantom in njihovim delodajalcem. Prav tako so predstavljeni pomembni strateški dokumenti, kot so vladna Strategija priseljevanja, lokalni dokument Mestne občine Koper ter priročnik UNHCR za občine. Ti viri ponujajo konkretne napotke, kako lahko institucije in skupnosti prispevajo k bolj vključujoči družbi.

Info točka za tujce

Na Dalmatinovi ulici v Ljubljani se je 21. 1. 2025 odprla Info točka za tujce, ki je namenjena zagotavljanju informacij in pomoči delovnim migrantom, njihovim delodajalcem ter vsem, ki urejajo dokumentacijo za bivanje in delo v Sloveniji. Nova info točka za tujce je pomemben korak k enakopravni obravnavi tujih delavcev. Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ) je s podporo ministrstva vzpostavil to storitev kot del prizadevanj za učinkovito izvajanje politike zaposlovanja in vključevanja tujcev. Cilj info točke je namreč ponuditi celovito podporo pri premagovanju administrativnih ovir in olajšati vključevanje tujih delavcev v slovensko delovno in družbeno okolje. Vzpostavljena je z namenom zagotavljanja informacij, svetovanja in administrativne pomoči na področju zaposlovanja,

bivanja, pravic pri delu ter socialnega in zdravstvenega varstva. Namenjena je tujim delavcem, ki iščejo zaposlitev ali so že zaposleni v Sloveniji, delodajalcem, ki želijo zaposliti ali že zaposlujejo tuje delavce, in vsem, ki potrebujejo pomoč pri urejanju dokumentacije in pri informacijah o zakonodaji.

Vključevanje priseljencev v lokalno okolje: delovni dokument

V okviru projekta Središče za medkulturni dialog Koper, ki ga je financiralo Ministrstvo za notranje zadeve RS iz Sklada za azil migracije in integracijo, smo oblikovali čezsektorsko delovno skupino, ki so jo sestavljali predstavnice in predstavniki lokalnih in regionalnih nevladnih organizacij ter javnih institucij.

Delovna skupina je na podlagi pregleda stanja področja vključevanja priseljencev v istrskih mestih in izkušenj dela s priseljenci zasnovala zbor predlogov in priporočila za učinkovitejšo in celovito vključevanje priseljencev v lokalno okolje, ki jih je ocenila za najnujnejše na tem območju. Uskladila jih je na dveh participativnih dogodkih z relevantno strokovno javnostjo in predstavniki priseljenjskih skupnosti. Rezultat tega procesa je pričujoči dokument, s katerim želimo spodbuditi spremembe na področju sistemske obravnave priseljencev na ravni lokalnih skupnosti. Dokument je na voljo [TUKAJ](#).

Strategija vključevanja tujcev, ki niso državljani Evropske unije, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije

Vlada RS je novembra 2023 sprejela [Strategijo vključevanja tujcev, ki niso državljani Evropske unije, v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje Republike Slovenije](#). Ta temelji na osnovnih načelih integracijske politike in v odprti in demokratični družbi omogoča vključevanje vseh družbenih podsistemov v družbo kot celoto.

Strategija Vlade Republike Slovenije na področju priseljevanja

Vlada RS je marca 2024 sprejela [Strategijo Vlade Republike Slovenije na področju priseljevanja](#). Strategija priseljevanje obravnava kot splošen in stalen družbeni pojav, prepoznava razvojni potencial priseljevanja ter spoštovanje temeljnih človekovih pravic in dostojanstva kot osnovno vodilo pri obravnavi priseljevanja.

Priročnik za občine o učinkovitem vključevanju beguncev v lokalne skupnosti

Dogajanje na lokalni ravni je pomembno za učinkovito integracijo in vključevanje beguncev v skupnost. Ta priročnik je bil pripravljen s strani NHCR Slovenija v sodelovanju s Skupino za migracijsko politiko, njegov namen pa je dati praktične smernice lokalnim akterjem in jih dodatno spodbuditi k vključevanju beguncev. Priročnik je na voljo [TUKAJ](#).

**Vključevanje priseljencev v lokalnih skupnostih:
primeri dobrih praks in strateških dokumentov**

Izdajatelj:

ZaNVO – Mreža regionalnih stičišč nevladnih organizacij

Oblikovanje, prelom: Katja Mijajlovič, PiNA

Leto izida: 2025

**Projekt sofinancira Ministrstvo za javno upravo
iz Sklada za razvoj nevladnih organizacij. Vsebina
publikacije/dokumenta ne predstavlja nujno stališč
Ministrstva za javno upravo.**

